

zaaknummer 2012 T677-2

Datum beslissing 8 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.M.I. Bastiaans, advocaat te Amersfoort,

tegen:

[naam],
tot [jaar] frater [naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [jaartal] lid van de Congregatie van de Fraters CMM,
juridisch adviseur mr. A.M.W. Verdegaal.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 22 augustus 2012. Op 16 oktober 2012 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen van mr. Verdegaal voornoemd.

Op 22 oktober 2012 is bij de griffie een brief binnengekomen van frater [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 13 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Bastiaans voornoemd.

Aangeklaagde is verschenen met zijn echtgenote. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Verdegaal voornoemd.

Namens de Congregatie is frater [naam] verschenen, Algemene Overste Fraters CMM.

2. De klacht

2.1. Klager stelt in zijn klaagschrift dat hij in de jaren [jaar] en [jaar] meerdere malen seksueel is misbruikt door aangeklaagde op het [instituut] in [plaats] en later, na verhuizing van het instituut, in [plaats]. Ter zitting heeft klager deze jaartallen gecorrigeerd en aangegeven dat het misbruik zich later heeft afgespeeld. Klager is door zijn ouders op zevenjarige leeftijd op [datum] op het blindeninstituut geplaatst. Klager is sinds zijn geboorte slechtziend en hij kon niet langer meekomen in het reguliere onderwijs. Klager had vanaf de eerste dag veel last van heimwee en veel last van buikpijn. Aangeklaagde werkte als surveillant in het Blindeninstituut. Klager stelt dat aangeklaagde op een avond klager wakker maakte om mee naar zijn kamer te gaan, die in een hoek van de slaapzaal lag. Op de kamer van aangeklaagde stond een bed, waarop drie jongens zaten. Klager moest bij aangeklaagde op schoot gaan zitten. Hij voelde een harde bobbel, de penis van aangeklaagde. Klager moest van aangeklaagde zijn pyjamabroek uittrekken, maar dat wilde hij niet. Klager is daarop weggelopen en heeft zich verstopt in een soort bibliotheek. Aangeklaagde heeft hem daar gevonden en voor straf moest klager met zijn broek naar beneden op de blote benen van aangeklaagde liggen, waarna hij klappen op zijn billen kreeg. Ter zitting heeft klager gesteld dat dit altijd de manier was waarop in het instituut de jongens werden gestraft.

2.2 Klager heeft een formulier toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs overgelegd van de heer [naam]. Op 25 september 2012 heeft de heer [naam] verklaard dat er in [jaar] sprake is geweest van ongewenst lichamenlijk contact in de vorm van aanrakingen onder de douche door dezelfde aangeklaagde, alsmede van seksueel getinte handelingen in het bed van aangeklaagde.

2.3 Klager heeft verklaard dat de hele periode –van [jaar] tot [jaar]- dat hij op het instituut heeft gezeten een hel voor hem is geweest. Volgens klager is hij stelselmatig misbruikt door verschillende fraters, wier namen hij zich na een dergelijk lange tijd niet meer kan herinneren. Ook in het hoogste paviljoen in [jaar] heeft klager het nodige meegemaakt. In [jaar] ging klager naar de tweede klas van de LTS in [plaats]. Hij was seksueel helemaal in de war. In verband met slechtziendheid heeft hij de derde klas niet meer afgemaakt. Klager heeft het in zijn arbeidzame leven nergens lang volgehouden. Klager kon niet omgaan met autoriteit en hij kon niet werken in een mannenwereld. Vanwege zijn slechtziendheid en zijn zeer opstandige gedrag is klager eerst in de ziektewet terecht gekomen daarna als onbemiddelbaar bij de Sociale Dienst.

2.4 Het heeft klager veel energie gekost om zijn verhaal te doen. Klager heeft daarnaast een enorm schaamtegevoel over wat hem is overkomen. Hij heeft nooit over het seksueel misbruik met zijn ouders kunnen praten, omdat zijn ouders erg gelovig waren. Aan zijn echtgenote heeft klager alles verteld toen hij vijfentwintig was.

2.5 Het doel van deze procedure is erkenning van wat klager is aangedaan in een zeer kwetsbare periode in zijn leven. Klager wenst genoegdoening en compensatie. Klager verzoekt derhalve de klacht gegrond te verklaren.

3. Het verweer

3.1 Aangeklaagde heeft zich verweerd. Aangeklaagde heeft primair verzocht de klacht van klager niet ontvankelijk te verklaren. Aangeklaagde voert daartoe aan dat klager de klacht situeert in de jaren [jaar-jaar]. In die periode echter was verweerder alleen overdag belast met

de surveillance van een groep jongens in de speelzaal en deed aangeklaagde nog geen surveillancediensten, omdat hij nog geen ervaring had. Aangeklaagde sliep in die jaren nog in het fraterhuis en niet op de slaapzaal. Aangeklaagde is van mening dat klager zich in de persoon van aangeklaagde moet vergissen.

3.2 Subsidiar verzoekt verweerder de klacht van klager niet gegrond te verklaren. Indien klager beoogt te stellen dat de klacht betrekking heeft op de periode [jaar-jaar], erkent verweerder dat hij in die periode zijn kamer had in de hoek van de slaapzaal van zijn groep. De grote groep jongens werd gesplitst en aangeklaagde kreeg de surveillance over een groep van vijfenveertig jongens, die niet altijd even gemakkelijk hanteerbaar waren. Aangeklaagde erkent dat het gebeurde dat jongens voor straf over de knie werden gelegd en dan klappen kregen met de vlakke hand en vaak op de blote billen. Verweerder ontkent echter ten stelligste dat het slaan op de blote billen een seksuele bijbedoeling had. Volgens verweerder was deze handeling in die tijd de gebruikelijke manier om jongens te straffen. Op het internaat werd dit het geven van “billenkoek” genoemd. Aangeklaagde heeft desgevraagd ter zitting verklaard, dat het nooit is voorgekomen, dat hij zijn pij omhoog heeft getrokken, waardoor de jongens op de blote benen van aangeklaagde kwamen te liggen. Verweerder kan zich het incident, zoals door klager beschreven, niet voor de geest halen. Ter zitting echter herinnert aangeklaagde zich klager als een klein, fel jongetje. Aangeklaagde concludeert dat, indien het gebeurde heeft plaatsgevonden, hij dit betreurt. Aangeklaagde biedt daarvoor dan zijn oprechte verontschuldigen aan. Aangeklaagde wenst tot slot op te merken dat hetgeen mogelijk gebeurd is niet als seksueel misbruik, maar wel als machtsmisbruik is aan te merken.

3.3 Uit circulaire en richtlijnen uit het verleden blijkt dat de congregationele overheid weet had van mogelijke misstanden op het internaat en dat de fraters daar ook voor gewaarschuwd werden. Tegen bepaalde fraters zijn disciplinaire maatregelen genomen, maar daarvan is bij aangeklaagde geen sprake. Frater [naam] heeft ter zitting verklaard dat het regelement niet aangeeft dat het is toegestaan dat jongens een pak voor hun blote billen kregen. De lijfstraffen zijn al in de negentiende eeuw afgeschaft, aldus de frater.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Allereerst dient beoordeeld te worden of het door klager gestelde dient te worden beoordeeld als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure. Of sprake is van seksueel misbruik is niet volledig en alleen afhankelijk van de subjectieve ervaring van een klager noch alleen en volledig afhankelijk van de subjectieve bedoeling of gevoelens van een aangeklaagde. Zulks alleen al omdat in dat geval een oordeel over de aannemelijkheid van de klacht vrijwel onmogelijk is. Willen handelingen of gedragingen aangemerkt worden als seksueel misbruik dan is louter het feit dat klager die als zodanig heeft ervaren niet

voldoende. Evenzo zal een klacht niet kunnen worden afgewezen louter op het feit dat aangeklaagde stelt dat hij het seksueel misbruik niet heeft beoogd.

Het criterium in deze is voor de Klachtencommissie dan ook of het gaat om handelingen of gedragingen die door een buitenstaander objectief bezien en redelijkerwijs kunnen worden geduid als ongewenste, seksueel getinte handelingen of gedragingen.

4.3 Met betrekking tot het door klager gestelde op schoot trekken van klager, terwijl aangeklaagde een erectie had, is het voor de Klachtencommissie de vraag of die handeling van aangeklaagde voor een derde in redelijkheid als seksueel misbruik geduid zou worden. Naar het oordeel van de Klachtencommissie zijn onvoldoende feiten en omstandigheden vast komen te staan, waaruit volgt, dat aangeklaagde klager met een seksuele bijbedoeling op schoot heeft getrokken, al dan niet toen hij een erectie had. Aangeklaagde was ervan op de hoogte dat klager heimwee had en buikpijn. Aangeklaagde wilde klager, een jongetje van zeven, troosten. Daarom kan niet tot het oordeel worden gekomen, dat voor een derde in redelijkheid het op schoot nemen van klager door aangeklaagde in die situatie een handeling is, die als seksueel misbruik is te duiden. De Klachtencommissie is derhalve van oordeel, dat het op schoot trekken niet als seksueel misbruik als bedoeld in de Procedure kan worden aangemerkt.

4.4 De Klachtencommissie komt met betrekking tot het gestelde “voor de blote billen krijgen, liggend op de blote benen van aangeklaagde” tot het oordeel dat die gedraging weliswaar als seksueel misbruik moet worden aangemerkt, maar onvoldoende aannemelijk is geworden. Het relaas van klager bevat op dit punt onvoldoende concrete en feitelijke aanwijzingen. Aangeklaagde is ter zitting verschenen en heeft ten stelligste ontkend, dat hij zijn pij naar boven trok om klager daarna een pak voor de billen te geven. Aangeklaagde heeft voorts verklaard, dat hij de periode op het internaat nu definitief achter zich wil laten en dat hij “schoon schip” wil maken. De Klachtencommissie hecht waarde aan het feit dat aangeklaagde in een andere zaak heeft toegegeven, dat er tot zijn spijt sprake is geweest van seksueel misbruik van een andere klager, waarmee hij een “goede” relatie had. In de onderliggende zaak is naar het oordeel van de Klachtencommissie slechts aannemelijk geworden, dat aangeklaagde klager -een klein, fel jongetje- een pak voor zijn blote billen heeft gegeven. Deze handeling, die zeker meerdere malen zal hebben plaatsgevonden, kan “slechts” worden aangemerkt als machtsmisbruik, zoals ook toegegeven door aangeklaagde.

4.5 De door klager overgelegde zogeheten toestemming gebruik steunbewijs van de heer [naam] voornoemd acht de Klachtencommissie onvoldoende specifiek, zodat de verklaring van klager in zoverre op zichzelf blijft staan. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt, dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Dit elementaire rechtsbeginsel moet ook in deze procedure in acht worden genomen.

4.6 Dit alles neemt niet weg dat de verklaring van klager op de Klachtencommissie oprecht is overgekomen. De Klachtencommissie acht aannemelijk, dat klager in de jaren dat hij op het instituut zat door de fraters seksueel is misbruikt. In de thans voorliggende zaak zijn echter onvoldoende geobjectiveerde feiten of omstandigheden aan het licht gekomen, die de verklaring van klager ten aanzien van de aangeklaagde ondersteunen.

4.6 Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen, dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht

niet gegrond kan worden verklaard. Daarmee wil overigens bepaald niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Algemene Overste van de Congregatie van de Fraters CMM de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 8 januari 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Algemene Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Algemene Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Algemene Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Algemene Overste.